

Kartografia geologiczna w Tatrach

Krystyna Piotrowska*

Mapy geologiczne w sposób kompleksowy przedstawiają wiedzę o budowie geologicznej, są wynikiem badań wielu specjalistów z różnych dziedzin geologii i dlatego ich znaczenie nie może być przecenione. Jednocześnie w obrazie kartograficznym zachowane są informacje o stanie rozpoznania geologicznego w określonym przedziale czasowym.

Początki kartografii geologicznej w Tatrach sięgają odległych czasów XVI wieku. Związane były z wydobywaniem rud miedzi, srebra i żelaza, a pierwszą mapę z ele-

mentami geologii i opisami terenów eksploatacji rud przedstawił Baltazar Hacquet. W XIX wieku powstało dzieło Stanisława Staszica *O ziemiórództwie Karpatów* (1815), zawierające mapę wraz z opisem skał tatrzańskich. Przekrój geologiczny przez Tatry wraz z mapą sporządził również L. Zejszner. Mapę geologiczną całych Tatr wraz z częścią Podhala, Spisza i Liptowa wydał V. Uhlig (1889), opierając się prawdopodobnie na rękopiśmiennej mapie G. Stachego. Na podstawie tej mapy i własnych badań w Alpach, M. Lugeon (1903) przedstawił nową — płaszczywinową interpretację budowy geologicznej Tatr, zapoczątkując systematyczne badania i dalszy postęp kartografii tatrzańskiej.

---

*Państwowy Instytut Geologiczny, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa

Badania takie zostały podjęte w okresie przed II wojną światową przez M. Limanowskiego, W. Goetla, F. Rabowskiego, S. Sokołowskiego, E. Passendorfera, C. Kuźniara, J. Morozewicza, S. Kreutza, W. Pawlicę, A. Gawła, J. Tokarskiego, M. Turnau-Morawską, K. Guzika i innych. W zakresie kartografii geologicznej wydana została *Mapa geologiczna pasa węglowego okolic Zakopanego w skali 1 : 20 000*, autorstwa W. Goetla i S. Sokołowskiego (1936). Po wojnie, w 1953 r. na podstawie badań i materiałów rękopiśmiennych F. Rabowskiego, opracowanych przez Z. Kotańskiego, ukazała się drukiem *Mapa geologiczna pasma wierzchowego Tatr polskich w skali 1 : 20 000*.

Intensyfikacja badań w Tatrach w końcu lat 1950. zaowocowała rozpoczęciem edycji *Mapy geologicznej Tatr polskich w skali 1 : 10 000*, w cięciu arkuszowym (16 arkuszy). Redaktorem został S. Sokołowski, przy znaczącym współdziałaniu K. Guzika. W latach 1958–1980 zostały wykonane wszystkie arkusze, obejmujące niestety wyłącznie terytorium kraju. Do sporządzenia tej mapy wykorzystano wyniki prac magisterskich i doktorskich oraz publikacje i inne materiały archiwalne opracowane głównie na Wydziale Geologii Uniwersytetu Warszawskiego. Kolejnym opracowaniem kartograficznym była wydana w 1979 r. *Mapa geologiczna Tatr polskich w skali 1 : 30 000* (M. Bac-Moszaszwili i in.), autorstwa dużego zespołu geologów tatrzań-

skich. Po zgeneralizowaniu została ona wykorzystana do przygotowania, przy współdziałaniu autorów polskich, *Geologicznej mapy Tatier w skali 1 : 50 000* (J. Nemčok i in., 1994) wydanej w Bratysławie. W 1998 r. ukazały się w serijnej edycji *Mapa geologiczna Polski w skali 1 : 200 000* (Z. Kotański i in.) 2 arkusze — *Tatry Zachodnie i Tatry Wysokie* (wydane łącznie). W opracowaniu numerycznym przygotowywana jest edycja arkusza *Tatry Zachodnie Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1 : 50 000* (K. Piotrowska i in.).

Najnowszym przedsięwzięciem, obecnie realizowanym, jest *Szczegółowa mapa geologiczna Tatr w skali 1 : 10 000*. Zadanie to przewiduje wykonanie numerycznych 26 arkuszy mapy w układzie geodezyjnym „1992”, w 3 etapach: etap I (rozpoczęty): 2005–2007 — 9 arkuszy; etap II: 2008–2010 — 9 arkuszy; etap III: 2011–2014 — 7 arkuszy + monografia *Budowa geologiczna Tatr*. Zespół geologów Państwowego Instytutu Geologicznego pod kierownictwem K. Piotrowskiej nawiązał współpracę ze słowacką służbą geologiczną (Štátny Geologický Ústav Dioníza Štúra) i arkusze graniczne zostaną opracowane wspólnie (bez białych pól). W 2008 r. przewidujemy zorganizowanie polsko-słowackiej konferencji *Tatrzańskie mapy geologiczne*, połączonej z prezentacją 9 pierwszych arkuszy *Szczegółowej mapy geologicznej Tatr 1 : 10 000*.